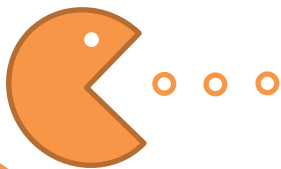

digitale week 2014

inspiratiepakket: ouderen

LINC

thuis in de kennismaatschappij

inhoud

google, watisda?.....	5
* zoeken & tuben	5
googelen	5
handleidingen voor zoeken met google	6
youtubefilmpjes opzoeken en bekijken	6
** mailen	6
Hulpbronnen	6
*** en nog veel meer.....	7
meer weten?	7
* online kranten	8
nieuws: nieuwer dan ooit.....	8
op de website... ..	8
** fotografie	9
digitale fototoestellen: hoe & wat?	9
benodigheden	9
op mijn smartphone/tablet zit ook een camera... ..	10
*** de digitale breiclub	11
algemene aandachtspuntjes en tips.....	13
colofon.....	14

digitale week inspiratiepakketten

2014

Al voor het negende jaar op rij organiseert LINC vzw de Digitale Week in heel Vlaanderen en Brussel. Een hele week lang – van 19 tot en met 27 april – worden er overall te lande gratis (en bijna-gratis) activiteiten georganiseerd om de mensen wegwijs te maken in het digitale landschap. Tablets, Facebook, computermuis en wasmachine... Ze passeren allemaal de revue. Maar met acht jaar ervaring is het soms zoeken naar een creatieve nieuwe insteek. Daarom biedt LINC vzw dit jaar enkele splinternieuwe inspiratiebundels aan.

Iedere bundel volgt één van de drie campagnesporen van de Digitale Week 2014: ontspanning, democratie en grenzen. Ze bevatten telkens vier ideeën om mee aan de slag te gaan rond het thema in kwestie, variërend in lesniveau en organisatorische moeilijkheidsgraad. In de maand november 2013 publiceren we wekelijks één van die pakketjes.

In deze vierde, extra bundel, pikken we in op de Vlaamse campagne rond ouderen en internet die in februari start. Hopelijk vind je tijdens het bladeren in deze bundel een tof idee. Of liever nog: hopelijk zet wat je hier leest iets in gang en inspireert het je tot een eigen originele activiteit waarmee je jouw organisatie in de kijker plaats. Wij van LINC vzw wensen jullie alvast heel veel plezier en succes!

De activiteiten in deze bundel worden gemerkt volgens moeilijkheidsgraad.

- * Makkelijk op te zetten en vereist weinig voorkennis.
- ** Vraagt al wat meer organisatie of vraagt al wat voorkennis.
- *** Deze activiteit biedt behoorlijk wat uitdaging. Zowel voor deelnemer als organisator.

We behandelen enkele subthema's voor de doelgroep 'Ouderen'. Eén van deze subthema's werkten we uit op deze drie niveaus. Voor de andere subthema's geven we je telkens één voorbeeld. We geven je ook enkele ideeën voor activiteiten met erfgoed.

ouderen

Het internet is een spannende plek. Je vindt er schatten aan informatie, komt er in contact met oude en nieuwe bekenden, kunt er winkelen en verkopen, lezen, luisteren, bewonderen. Als je weet waar en hoe je moet zoeken, dan kan het internet een prachtige verrijking van je offline leven bieden.

Uiteraard is niet alles rozegeur en maneschijn. Dat is in het echte leven ook niet zo. Maar met de nodige aandacht, hoeft het internet heus geen enge plek te zijn zonder privacy of veiligheid. Immers: op de voordeur thuis staat óók een slot om mensen met slechte bedoelingen buiten te houden. En meestal lukt dat ook aardig.

In deze bundel gaan we samen op zoek naar wat je allemaal kan doen met Google, zoeken we uit hoe je een brief kan sturen via het internet, lezen we de internetkranten en nog zoveel meer. Klaar om samen met ons aan de slag te gaan? Ready. Set. Go!

In het kader van de campagne van het kabinet Media van de Vlaamse overheid, brengen we graag een extra inspiratiepakket uit voor Digitale Week-activiteiten die speciaal gericht zijn op ouderen. De meeste van de in deze bundel opgenomen activiteiten zijn dan ook direct gelinkt aan de lijst van must-do's die in de campagne wordt aangehaald.

Naast deze bundel zijn er nog tal van andere informatiebronnen rond ouderen. Neem zeker eens een kijkje op de website van Mediawijs.be, het kenniscentrum rond mediawijsheid. Zij hebben een dossier dat speciaal gewijd is aan de doelgroep ouderen. Meer weten? <http://mediawijs.be/dossiers>

Ook onze eigen inspiratiepakketen rond grenzen, ontspanning en democratie bevatten heel wat leuke tips voor digitale activiteiten met senioren. Je vindt ze allemaal terug op onze website... <http://www.digitaleweek.be/organisatie/inspiratiepakketten-2014>

google, watisda?

Dankzij het internet staan we in contact met mensen van over heel de wereld. Mensen die we kennen, maar ook mensen – en dus ideeën – die we (nog?) niet kennen. Veel mensen komen wanneer ze hun internetbrowser openen als eerste op de Google-homepage uit. Nog meer mensen kennen het werkwoord ‘googelen’. En ook YouTube doet bij velen een belletje rinkelen. Ontdek samen met ons de vele kanten van Google ¹! Alles wat je nodig hebt voor de volgende ontdekkingstocht is een computer of tablet en verbinding met het internet per (groepje van) deelnemer(s).

* zoeken & tuben

Het werkwoord ‘googelen’ betekent volgens Van Dale ‘zoeken op het internet’. Het woord is afgeleid van de grootste online zoekmachine, die ongeveer 60 à 70% van alle zoekopdrachten op het internet wereldwijd uitvoert: Google Search. De zoekmachine laat daarmee concurrenten als Bing, Yahoo, Yandex, Duck Duck Go en Baidu ver achter zich.

Ook YouTube, de online videodienst die Google kocht ter vervanging van het eigen Google Video, is al enkele jaren een klassieker in de toptien van meest bezochte websites. Met meer dan een miljard unieke bezoekers per maand en met 100 uur aan nieuw materiaal dat per minuut door gebruikers op de site wordt geplaatst, is YouTube zeker eens het bekijken waard.

googelen

Vertrek vanuit de interesses van je leergroep en ga samen met hen op zoek naar relevante informatie zoals een nieuw patroon voor een mooie jurk, de uitslagen van de Franse voetbalcompetitie of het adres van de dichtstbijzijnde golfclub. Het mooie aan deze opdracht is dat je de interesse van de groep kan gebruiken om interesse voor het internet aan te wakkeren. Ook het opzoeken van reistijden (bijvoorbeeld die van de bus of de trein), online boodschappen doen en het boeken van een midweekje aan zee kunnen een leuke instap vormen.

Nadat je samen enkele zoekopdrachten hebt uitgevoerd, is het tijd om de mensen ook eens zélf aan de slag te laten gaan.

¹ Uiteraard kan je ook kiezen voor de vele diensten van Microsoft (Bing, Skype, SOCL,...) of Apple of.... Wij kozen hier voor Google vanwege de algemene populariteit, bekendheid en lage drempel van de services.

handleidingen voor zoeken met google

- Zoektips: <https://sites.google.com/site/zoektips/nl>
- Elementen: <http://computertotaal.nl/smartphone/slimmer-zoeken-met-google-22130>
- Stappenplan: <http://www.klasse.be/leraren/13969/googelen-moet-je-leren/>

youtubefilmpjes opzoeken en bekijken

Als je via Google zoekt naar een video, is er een grote kans dat je terecht komt op YouTube. Je kan de site ook rechtstreeks bereiken via het gekende youtube.com. Massa's bekende en minder bekende oude tv-programma's en hits uit de oude doos zijn terug te vinden via deze massieve databank aan beeldmaterialen. Ga samen met je groep dus eens op zoek naar Paul Severs, de Zangeres Zonder Naam of De Heren van Zichem. Tik eenvoudig weg je zoekwoorden in en kies een filmpje uit!

** mailen

Er zijn veel verschillende maildiensten op de markt. Outlook van Microsoft, de maildiensten van Yahoo en ook Google heeft een service, Gmail. Samen met de leergroep zoeken we uit hoe je je eigen mailadres kan aanmaken om zelf mails te versturen en te ontvangen.

Allereerst heb je om gebruik te kunnen maken van Gmail een account nodig. Dit account kan je nadien tevens gebruiken voor de andere diensten van Google (zoals bv. voor het inloggen bij Blogger, YouTube, Google+,...). Eens je je account hebt aangemaakt kan je zelf ook écht aan de slag.

Laat je leergroep Gmail ontdekken aan de hand van een toffe opdrachtenreeks, koppel 'pennenvrienden' aan elkaar of zorg voor een (al dan niet nagespeeld) contact in het buitenland (bijvoorbeeld een kleinkind of oude vriendin).

Hulpbronnen

- <http://www.seniorweb.nl/artikel/28426/gmail-de-eerste-stappen>
- <https://support.google.com/mail/?hl=nl#topic=3394144>
- <http://www.google.be/intl/nl/policies/privacy/>

*** en nog veel meer...

Google Inc geeft al haar werknemers “20% time”. Iedere werknemer moet (moét) twintig percent van diens werktijd investeren in een eigen projectje. Dat mag individueel, maar liefst in groep. De mooiste projectjes leiden vervolgens tot nieuwe toepassingen in bestaande Google-producten of tot geheel nieuwe Google-toepassingen. Maps, Scholar, Notebook, Groups,... Ze komen allemaal voort uit experimentjes van werknemers. Het is dan ook geen wonder dat het Google Universe vele diensten omvat. We zetten de voornaamste producten op een rijtje.

Aandachtspunt: De meeste Google Inc diensten zijn verweven met elkaar. Vaak zijn ze echter ook op zichzelf te gebruiken.

Android OS	Meest gebruikte besturingssysteem voor smartphones.
Art Project	Bezoek vanuit je luie zetel een heleboel topmusea.
Blogger	Maak je eigen blog en laat de wereld weten wie je bent!
Chrome	Internetbrowser (programma waarmee je surft)
Chrome OS	Besturingssysteem (vgl. Microsoft Windows en Apple iOS)
Drive	Online documenten bewerken en bewaren (ook: Google Docs)
Google+	Sociale netwerksite van Google, vergelijkbaar met Facebook
Google Glass	Na de tablet, de smartphone en de smartwatch... Een computerbril!
Google Maps / Earth	De weg kwijt? Via deze satelietbeelden en kaarten vind je je weg!
Google Play	Een nieuwe app downloaden? Hier moet je zijn...
Google Scholar	Zoeken in academische bronnen kan hier heel eenvoudig.
Google Translate	Vertaal van en naar het Hebreeuws, Engels en Hindi!
Picasa	Afbeeldingen bewaren, bewerken en delen.

meer weten?

- https://www.google.be/intl/nl_be/about/products/
- http://nl.wikipedia.org/wiki/Google_Inc.#Producten
- <http://www.nedsites.be/google.html>

* online kranten

Iedere morgen in je brievenbus: de gouwe ouwe papieren krant. Maar wist je dat die kranten ook volledig online te lezen zijn? Met een abonnement kan je terecht op de website of in de applicatie van je vertrouwde krant. En heb je zelf geen account? Geen nood! Heel veel nieuws is ook gewoon zo te raadplegen!

nieuws: nieuwer dan ooit

Als er op dit eigenste moment wat belangrijks gebeurt aan de andere kant van de wereld, is de kans groot dat er dat er daar binnen het half uur al berichtgeving rond is op de websites van kranten en televisiejournaals. Vaak kan je zelfs bijna live volgen wat er gebeurt omdat bij erg grote en/of belangrijke items de pagina met het nieuwsitem regelmatig wordt bijgewerkt en zelfs automatisch ververst op jouw computerscherm. Waarom wachten tot de ochtend als je 's namiddags al een kijkje kan nemen in de krant van de dag die nog komen moet?

Bovendien raakt ook de vertrouwde papieren krant steeds moeilijker tot in de brievenbus. De meeste kranten zijn ook integraal online te lezen op de website of in een speciaal met dat doel gebouwde applicatie voor tablets en smartphones. Meestal moet je hiervoor wel eerst online abonneren op de krant. (Al zijn er uitzonderingen, zoals 'Metro', maar meestal zijn die hun gedrukte versies ook gratis te verkrijgen...). Als je *enkel* een online abonnement neemt, is dit vaak goedkoper dan een abonnement op de papieren krant. Bij een abonnement op de papieren krant krijg je meestal ook wel een online abonnement erbij.

op de website...

We sommen graag enkele Vlaamse nieuwswebsites voor jullie op. Ga samen met je groep op zoek naar welke jullie het liefst gebruiken!

www.standaard.be (De Standaard)

www.hbvl.be (Belang van Limburg)

www.demorgen.be

<http://www.metroclub.be/nl/metrotime/>

www.hln.be (Het Laatste Nieuws)

www.deredactie.be

www.nieuwsblad.be

<http://nieuws.vtm.be/>

www.gva.be (Gazet van Antwerpen)

www.tijd.be (De Tijd)

Ze zijn alle grotendeels gratis raadpleegbaar. Voor sommige artikels heb je wel een online abonnement nodig. Voor de app van je krant, raadpleeg je best de uitgever in kwestie. Er zijn ook enkele algemene (gratis) nieuwsapps. Ga in de applicatiewinkel van je toestel maar eens op zoek naar 'krant' of 'nieuws'.

** fotografie

Van grijzige, bruinige en goudgelige foto's tot glazen plaatjes, van kleurenprint tot beelden op de computer... De voorbije anderhalve eeuw heeft de fotografie een hele weg afgelegd. Tegenwoordig is iedereen een professional, maar het oude filmrolletje? Dat is passé, zo lijkt het wel. Met de nieuwe digitale ontwikkelingen heeft haast iedereen een digitale fotocamera. Maar hoe werkt zo'n toestel? En hoe krijg ik mijn foto's van uit dat apparaat op mijn fotopapier? En kan je die foto's dan echt zo eenvoudig mailen naar de kleinkinderen in Peru?

digitale fotoestellen: hoe & wat?

Allereerst, wat basiskennis:

- <http://www.seniorweb.nl/artikel/34798/wat-is-een-digitale-camera>
- <http://plazilla.com/digitale-fotografie-hoe-werkt-het>

De typische digitale fotocamera heeft een aantal basisknoppen. Deze komen steeds terug op je toestel, hoe simpel of complex de functies van dat toestel ook zijn. Bovenaan heb je meestal een draaiknop met standen, een aan/uit-schakelaar en een sluiterknop. Op de achterkant van je toestel heb je rechts van je scherm meestal vijf knopjes staan: vier pijltjes en een centraal bolletje. Vaak worden er twee of meer extra knopjes toegevoegd, boven of naast deze vijf. Deze handleiding legt je de betekenis van die knoppen (en van eventuele extra knopjes) eenvoudig uit: <http://tinyurl.com/opyjfl3>

benodigdheden

Hoewel je deze les natuurlijk ook gewoon met een PowerPointpresentatie kan geven, is het gewoon veel leuker om praktisch aan de slag te gaan. Een aantal camera's en computers er bij halen is dus geen overbodige luxe. Je kan mensen ook vragen om hun eigen toestel mee te brengen.

Als je wat verder wilt gaan dan louter 'hoe werkt zo'n toestel', kan je bovendien heel wat kwalitatieve gratis beeldbewerkingssoftware vinden op het internet. Picasa (zie ook 'Google, watisda?', eerder in deze bundel) is een leuk programma voor gebruikers met een beperkte kennis van de computer. Met een al gevorderdere groep is GIMP een aanrader.

op mijn smartphone/tablet zit ook een camera...

De kwaliteit van de camera op smartphones en tablets verbetert met ieder nieuw model dat op de markt wordt gebracht. Dat is niet het geval bij (goedkopere) digitale camera's.² Misschien is het dus ook goed om eens aan te halen hoe je aan de slag kunt gaan met de camera die je altijd bij je hebt: de smartphone!

Hoewel smartphones aanzienlijk kunnen verschillen naar gelang het merk en het besturingssysteem, en hoewel ook de kwaliteit van de foto's erg kan variëren, is de basis op alle toestellen toch ongeveer dezelfde. Een introductie kan dus gerust in een groep waarin de ene een iPhone, de andere een HTC met Android en een derde een Nokia met Windows heeft.

Wil je met apps aan de slag, houdt dan rekening met het feit dat sommige applicaties er op het ene toestel net wat anders uitzien dan op het andere. En sommige applicaties zijn duurder op de verschillende platformen. Bovendien kan het ook voorkomen dat er wel een Apple-, maar geen Android- of Windows-varianten zijn of dat een app, ondanks het feit dat er wel een versie voor jouw besturingssysteem is, niet compatible is met jouw toestel. Maar er zijn heus heel wat leuke – en best eenvoudige - apps te vinden die bij jouw publiek passen!

Er zijn online heel wat lijstjes die je de weg proberen te wijzen in het applicatiebos. Een voorbeeld van zo'n lijstje is <http://www.creativebloq.com/design-tools/best-photo-apps-513764>. Regelmatig verschijnen er ook lijstjes met 'goede apps' in kranten, tijdschriften enz. Zo verschijnen er op Mobilia, het digitale nieuws op de website van De Standaard regelmatig lijstjes als deze: http://www.standaard.be/cnt/dmf20120418_033

Een bekende foto-app is alvast Instagram. Maar ook chat- en socialemedia-apps hebben vaak een eigen luikje rond fotografie. Voorbeelden hier zijn Twitter, Facebook, Tumblr, Pinterest, WhatsApp,...

² <http://www.zdnet.be/article/152456/kan-een-smartphone-je-compactcamera-al-vervangen/>

*** de digitale breiclub

In ons pakket rond 'grenzen' hadden we het over een tablecaffé. In die methodiek voorziet de organisator een ruimte om heel actief aan de slag te gaan rond digitale vraagstukken. Een breiclub werkt hetzelfde, maar dan helemaal anders. In de breiclub staan de computers/tablets/... namelijk niet centraal, al zijn ze wel rijkelijk aanwezig. De breiclub gaat over contact, ontmoeting. En af en toe vliegt er eens een vraag door de lucht over wat zo'n 'aaipeet' nu eigenlijk is.

koffie, taart en apples

Samen breien – of kaarten of bloemschikken of... - is leuk. En het is zo heerlijk vertrouwd. Maar heb je er wel eens bij stil gestaan hoeveel invloed je omgeving heeft op de activiteiten die je uitoefent en de gesprekken die je voert? Deze methodiek biedt daarnaast ook mooie kansen om te werken rond thema's die mensen zelf interessant vinden en waar ze goed in zijn. Bovendien biedt het een leuke plek om met elkaar te praten. Sociaal contact met een groep gelijkgestemden is vaak een belangrijke motivatie om deel te nemen aan een activiteit.

Stel daarom je computerlokaal of digi-ruimte regelmatig eens ter beschikking van andere groepen, groepen die niet zo veel weten van die 'computerdinges'. En laat vooral eens een computermuis, een gamecontroller of een tablet rondslingeren. Voor je het weet gaan de gesprekken bij de breiwerkjes over Skypen met de kleindochter in Brazilië of over muziek van vroeger terugvinden op het internet. Belangrijk is wel dat de omgeving (en de begeleiding) regelmatig een subtiele prikkel geeft.

⇒ **Je kan ook op een meer gestructureerde manier mensen met digitale media in contact laten komen tijdens de breiclub, bijvoorbeeld:**

- Een maandelijkse fotowall maken van hun breisels op de website van de organisatie. Hier kan ook een praktische cursus aan gekoppeld worden
- je kan naast de foto's ook hun gesprekken en verhalen weergeven in een kort blogbericht. Je kan met de groep dan ook het gesprek aangaan over privacy. (Bijvoorbeeld: mag hun echte naam vermeld worden in het bericht of hebben ze liever een pseudoniem.)
- Je kan tenslotte ook digitale media gebruiken om hun evenementen in beeld te brengen (Bijvoorbeeld een mutsenbedeling of – verkoop, wilbrei-activiteiten, ...) waarbij een filmpje gemaakt wordt van de activiteit. Je kan hen begeleiden om dit bijvoorbeeld zelf te filmen, de film te bewerken, interviews te geven, het filmpje op YouTube te plaatsen, enzovoort.

wat heb je nodig?

In het geval van een breicafé heb je uiteraard wol en naalden nodig. Je kan het breien vervangen door eender welke hobby die populair is bij jouw doelgroep.

Daarnaast heb je ook een ruimte nodig die rijk is aan 'digitale prikkels', zoals een tabletklas en internetverbinding. Als er vragen komen kan je langs je neus weg vragen 'Zal ik het eens tonen?' om nadien gewoon verder te gaan met de geplande activiteit(en). Wat telt, is niet zozeer een actieve

digitale aanpak. Waar het om draait, is de nabijheid. En als de groep even niet meer weet hoe dat ene moeilijke patroon in elkaar zit, kun je hen altijd even helpen bij het opzoeken met Google! (zie elders in deze bundel).

Voor het in beeld brengen van hun events of brei-activiteiten voorzie je best wel een aantal foto toestellen (zie activiteit fotografie) of een camera om te filmen. Vaak hebben mensen zelf een foto toestel thuis, dus kan je hen vragen hun eigen toestel mee te brengen. Indien dit niet mogelijk is, kan je ook toestellen huren bij huurhardware.be.

praktijkvoorbeeld - het breibedrijf van cybersoek

- <http://www.breibedrijf.nl/>
- <http://www.cybersoek.nl/index.html>

algemene aandachtspuntjes en tips

Sommige zaken zijn dermate essentieel dat we ze belangrijk genoeg vonden om er een eigen pagina aan te wijden... Daarom hier een aantal zaken die je activiteit kunnen maken of kraken.

Samenwerken werkt! Denk tijdens de voorbereiding ook na over mogelijke partners: een vormingsinstelling, een school, een dagcentrum, de wandelclub. Wat alleen leuk is, is met twee dubbel zo plezant! (En met drie is het al helemaal feest!)

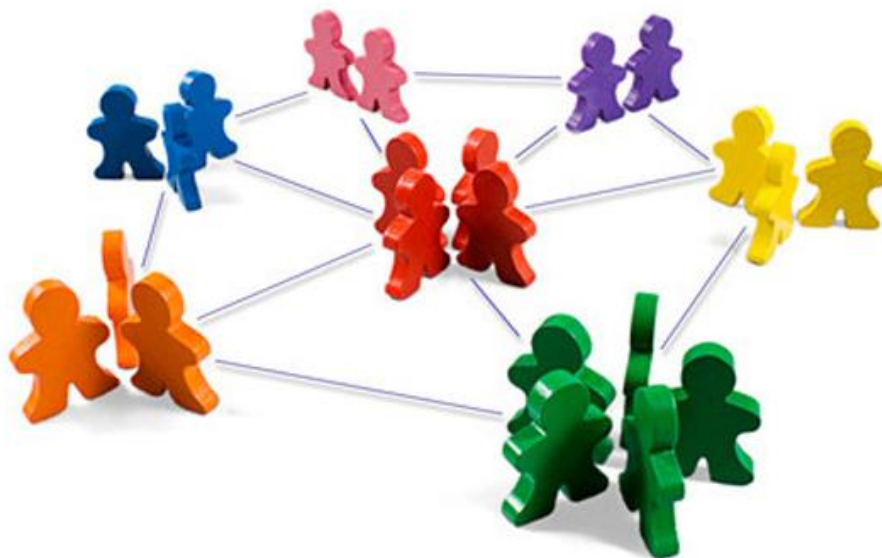
Als je met je cursisten online wil gaan, zorg er dan voor dat je voldoende capaciteit hebt. Met dertig deelnemers aan je activiteit kan het WiFi-netwerk, dat anders zo goed werkt, toch aardig onder druk komen te staan. Vraag dus best aan de verantwoordelijke wat de maximumcapaciteit is en hoe je die eventueel (tijdelijk?) kan uitbreiden.

Hoera! 😊 Iedere deelnemer (of groepje van deelnemers) heeft een eigen toestel. Nu aan de slag met die ene softwaretoepassing. Het kan een didactische keuze zijn die samen met de groep te installeren. Weet echter dat dit kan zorgen voor vertraging. En die twee uur vliegen zo voorbij!

Als je groep eigen toestellen mag meenemen, wees je dan bewust van de mogelijke verschillen tussen de besturingssystemen en softwareversies. Soms zit die ene functie die je graag eens extra zou toelichten net ergens anders weggestopt.

Als je met beeld- of geluidsmateriaal wilt werken, zorg dan niet alleen voor een goedwerkende projector en een projectie-oppervlak, maar sta zeker ook stil bij geluidsversterking. Soms zijn de ingebouwde luidsprekers van je systeem niet toereikend en moet je zorgen voor externe geluidsboxen.

Koffie en taart wérken. Sociaal contact is vaak belangrijker dan louter de vorming op zich. Vergeet niet dat 'het digitale' uiteindelijk geen doel is, maar een middel.

op zoek naar meer?

Deze publicatie kadert in de 'Digitale Week 2014'. De Digitale Week is een initiatief van LINC vzw. Voor meer informatie kan u steeds terecht bij onze campagnecel via volgende coördinaten:

✉ digitaleweek@linc-vzw.be

LINC vzw

☎ 32 16 31 66 08

Maria-Theresiastraat 20

) 32 471 24 08 21

BE-3000 Leuven

Meer informatie vindt u ook steeds terug op onze website www.digitaleweek.be.

colofon

Auteurs: Rob Declerck, Jessica Van Opstal, Sandrijn Van Waeg

Editors: Ria Swinnen, Laure Van Hoecke

Redactie en opmaak: Rob Declerck

© LINC vzw, 2014

